

STATUL ȘI ECONOMIA. FUNCȚIILE ECONOMICE ALE STATULUI

Valerica Mihăilă, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași

---

INTRODUCERE

Într-o economie de piață, statul intervine în modalități multiple în desfășurarea activității economice. Acțiunile autorităților publice trebuie să se ghideze după un anumit set de principii economice care să se aplice, în primul rând, în luarea deciziilor. Specialiștii, care susțin că intervenția statului în economie este limitată, sunt de părere că oamenii trebuie să cunoască **cât și cum** trebuie să intervină statul în rezolvarea problemelor economice și sociale ale unei națiuni.

Elevii au nevoie de informații despre rolul statului în economie pentru a răspunde la întrebarea următoare: *Cine va plăti pentru rezolvarea problemelor economice și sociale cu care se confruntă societatea și cu ce bani?*

CONCEPTE

- Rolul statului în economie
- Decizii economice
- Bunuri și servicii publice

STANDARDE DE CONȚINUT

Într-o economie de piață statul are un rol foarte important, îndeosebi la nivel macroeconomic.

Statul:

1. creează cadrul juridic necesar desfășurării activităților economice,
2. intervine pentru menținerea concurenței,
3. oferă bunuri și servicii publice,
4. redistribuie veniturile,
5. corectează externalitățile,
6. adoptă măsuri pentru stabilizarea economiei.

Deciziile adoptate de autoritățile publice trebuie judecate din perspectiva beneficiilor și a costurilor pe care le presupun. Este de dorit să fie adoptate acele decizii care aduc beneficii mai mari decât costurile implicate.

OBIECTIVE

Elevii vor:

1. identifica cele 6 funcții economice ale statului;
2. analiza motivele care determină adoptarea unor decizii economice;
3. estima costurile și beneficiile diferitelor decizii economice;
4. analiza consecințele unor decizii adoptate.

DESCRIEREA LECȚIEI

În această lecție elevii sunt puși în situația de a adopta decizii pentru rezolvarea unor probleme de importanță majoră pentru o națiune, precum epidemiile, invaziile sau poluarea mediului.

TIMPUL NECESAR: 2 ore

MATERIALE

- Fișa de lucru nr. 1: *Când trebuie să intervină statul în economie?*
- Folia transparentă: *Funcțiile economice ale statului*
- Fișe de lucru în grup: *Problemele autorităților publice* - câte una de ficare grup

PROCEDEE

1. Anunțați elevii că tema lecției este „Funcțiile economice ale statului”. Cereți-le să spună ce cred ei că ar trebui să facă statul într-o economie de piață. Notați la tablă părerile exprimate.
2. Proiectați Folia transparentă: *Funcțiile economice ale statului* și explicați fiecare funcție în parte. Totodată, cereți elevilor să le exemplifice.

3. Distribuți Fișa de lucru nr. 1:
Când trebuie să intervină statul în economie? și cereți elevilor să o completeze, stabilind dacă, în situațiile prezentate, se impune sau nu intervenția statului. Recomandați-le să lucreze în perechi. Numiți elevii care să prezinte clasei concluziile la care au ajuns și să le justifice.

4. Subliniați faptul că, în mod curent, autoritățile publice trebuie să adopte decizii pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă oamenii. Cereți elevilor să se pună în situația acestora. Împărțiți-i în 5 grupuri și distribuiți-le fișe de lucru, câte una de grup. Explicați-le că sarcina lor este de a propune soluții eficiente pentru o anumită problemă, pe care o găsesc prezentată în fișa de lucru. Anunțați-i că au la dispoziție 10 minute. Cereți fiecărui grup să desemneze o persoană care va prezenta clasei decizia adoptată, analizând-o din perspectiva beneficiilor și a costurilor implicate.

După expirarea timpului alocat discuțiilor și adoptării deciziilor cereți elevilor delegați de grupuri să prezinte, pe rând, problema cu care s-au confruntat și soluția pe care au propus-o. Amintiți-le să precizeze beneficiile și costurile implicate.

Obs. Puteți nota beneficiile și costurile soluțiilor propuse de elevi pe folii transparente și să le folosiți pentru a aprecia oportunitatea fiecărei decizii adoptate.

5. Discutați cu elevii despre activitatea desfășurată pe baza următoarelor întrebări:

a. **Ce probleme ați avut de soluționat în calitate de autoritate publică?** (Răspuns: *Foamete, epidemie, invazie, depresiune economică, primirea unui număr mare de refugiați.*)

b. **Cu ce funcții economice ale statului se corelează soluționarea problemelor menționate?** (Răspuns: *Asigurarea bunurilor și serviciilor publice, menținerea stabilității economice, corectarea externalităților, redistribuirea veniturilor.*)

c. **Cât de eficiente sunt soluțiile propuse?** (Răspuns: *Depinde de raportul dintre beneficiile și costurile fiecăreia. O soluție este eficientă dacă beneficiile obținute sunt mai mari decât costurile.*)

d. **Cine suportă costurile deciziilor adoptate de autoritățile publice? Cine obține beneficii de pe urma lor?** (Răspuns: *Depinde de tipul de costuri și beneficii. Cheltuielile de la bugetul statului sunt suportate, de obicei, de contribuabili.*)

EVALUARE

Reveniți la părerile exprimate inițial de elevi referitor la rolul statului în economie. Citiți-le una câte una. Cereți elevilor să precizeze cu care dintre acestea sunt de acord și cu care nu și, totodată, să-și justifice părerea.

ÎNCHEIERE

Încheiați lecția dând elevilor drept temă pentru acasă să monitorizeze activitatea guvernului timp de o săptămână și să identifice funcțiile economice exercitate de acesta. Indicați-le să folosească informațiile din presă.

FUNCȚIILE ECONOMICE ALE STATULUI

Crearea cadrului juridic necesar desfășurării activităților economice:

Se referă la elaborarea legilor necesare bunei funcționări a economiei de piață;

Menținerea concurenței:

Statul veghează ca între producători să existe concurență corectă, conform legilor în vigoare; totodată, el reglementează monopolurile naturale;

Asigurarea bunurilor și serviciilor publice:

Statul produce și oferă bunuri și servicii publice de care piața nu este interesată: armata, protecția socială;

Redistribuirea veniturilor:

Organizează și pune în aplicare un sistem adecvat de protecție socială, de asistență medicală, de asigurări sociale prin perceperea unor taxe și impozite pe veniturile obținute;

Corectarea externalităților:

Statul intervine pentru a limita externalitățile negative, precum poluarea sau, după caz, pentru a amplifica externalitățile pozitive, precum educația.

Stabilizarea economiei:

Statul elaborează și pune în aplicare politici fiscale, bugetare și monetare pentru stabilizarea economiei.

CÂND TREBUIE SĂ INTERVINĂ STATUL ÎN ECONOMIE?

Numele elevului _____

Citiți cu atenție cazurile prezentate mai jos. Discutați cu colegul de bancă și stabiliți în care dintre ele se impune intervenția statului. Pregătiți-vă să explicați celorlalți colegi punctul dvs. de vedere.

Cazul	Da/ Nu	Motivul
Doamna Popescu are 52 de ani. Ea suferă de o boală gravă care nu-i permite să muncească și este pensionată medical.		
Bazinul cu deșeuri toxice depozitate de întreprinderea „Aurul” din Baia Mare s-a revărsat și a poluat apele Tisei.		
Unii patroni angajează lucrători fără să încheie cu aceștia un contract de muncă.		
Pentru a elimina șomajul statul obligă întreprinderile să aibă cel puțin 50 de angajați.		
ROMTELECOM este singura societate de telefonie fixă din țară. De curând, aceasta a decis majorarea tarifelor la serviciile telefonice.		
De la bugetul statului s-au alocat 5 miliarde lei pentru repararea autostrăzii București-Pitești.		
Ministerul Muncii și Protecției Sociale finanțează cursuri de recalificare pentru șomerii din zonele defavorizate.		

(după Maria Liana Lăcătuș, George-Paul Lăcătuș, *Economie*, manual pentru clasele a X-a și a XI-a, Ed. Corint, 2002)

Grupul nr. 1

Problema: FOAMETE

O serie de erupții vulcanice masive au aruncat atât de multă cenușă în atmosfera, încât întunericul a luat locul zilei. Fără lumina de rigoare, fotosinteza nu poate avea loc. Oamenii de știință apreciază ca vor trece cel puțin doi ani până atmosfera să se curețe. La nivelul consumului actual, rezervele de hrană se vor epuiza în cel mult un an.

Sarcina voastră este să propuneți o soluție de supraviețuire în situația de criză creată.

Care sunt beneficiile și costurile acestei soluții? Notați-le în tabelul de mai jos.

Beneficii	Costuri

Grupul nr. 2

Problema: INVAZIE

O națiune ostilă a lansat un atac surpriză la frontiera sudică. Frontul de la graniță s-a prăbușit în urma asaltului tancurilor, soldaților și avioanelor inamice. Au fost raportate acte de sabotaj, iar serviciul național de informații avertizează că inamicul poate avea agenți infiltrați în armată și economie. Armata duce lipsă de arme și oameni. Bombe inamice cad asupra capitalei.

Sarcina voastră este să propuneți o soluție de supraviețuire în situația de criză creată.

Care sunt beneficiile și costurile acestei soluții? Notați-le în tabelul de mai jos.

Beneficii	Costuri

Grupul nr. 3

Problema: EPIDEMIE

Acum câțiva ani un virus necunoscut a apărut și s-a răspândit rapid în toate țările. Oamenii de știință cred că modul de propagare este contactul cu o persoană care a intrat în apă de mare. Infestarea cu acest virus este fatală la puțini ani după contact și, în prezent, nu există nici un antidot. Boala a fost contactată de zeci de mii de persoane.

Sarcina voastră este să propuneți o soluție de supraviețuire în situația de criză creată.

Care sunt beneficiile și costurile acestei soluții? Notați-le în tabelul de mai jos.

Beneficii	Costuri

Grupul nr. 4

Problema: DEPRESIUNE ECONOMICĂ

Ca rezultat al unor falimente bancare spectaculoase, sistemul monetar a ajuns în situație de colaps. Drept urmare, comerțul încetinește până la stagnare, cursurile titlurilor de valoare scad rapid, inflația ruinează economiile populației, șomajul atinge cote incredibile.

Sarcina voastră este să propuneți o soluție de supraviețuire în situația de criză creată.

Care sunt beneficiile și costurile acestei soluții? Notați-le în tabelul de mai jos.

Beneficii	Costuri

Grupul nr. 5

Problema: PRIMIREA UNUI NUMĂR MARE DE REFUGIAȚI

Drept urmare a foametei, războaielor și epidemiilor recente, o țară vecină se confruntă cu probleme economice și sociale grave. Locuitorii acesteia se refugiază în țara voastră, în căutare de lucru, siguranță și sănătate. Ați avut mult timp relații de prietenie cu țara vecină. Cu toate acestea, refugiații sunt priviți cu ostilitate de populația autohtonă, care se simte că trebuie să facă sacrificii. Totuși nu se pune problema foametei, deoarece țara dispune de rezerve de hrană suficiente.

Sarcina voastră este să propuneți o soluție de supraviețuire în situația de criză creată.

Care sunt beneficiile și costurile acestei soluții? Notați-le în tabelul de mai jos.

Beneficii	Costuri